

Opetus- ja kulttuuriministeriö  
[kirjaamo@minedu.fi](mailto:kirjaamo@minedu.fi)

15.12.2017

**Viite: Lausuntopyyntö OKM/68/040/2014**

**ASIA: OKM LAUSUNTOPYYNTÖ; LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAISTA SUOMEN AKATEMIAA KOSKEVAN LAIN MUUTTAMISESTA JA LUONNOKSESTA SUOMEN AKATEMIAA KOSKEVAN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**

Laurea-ammattikorkeakoulu kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksen pääasiallinen sisältö: Suomen Akatemiasta annettua lakia esitetään muutettavaksi koskien Suomen Akatemian hallinnollista asemaa, tehtäviä ja tieteellisiä toimikuntia. Suomen Akatemiaa koskevassa asetuksessa säädettäisiin tieteellisten toimikuntien määrästä ja jaottelusta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on vahvistaa Suomen Akatemian asemaa tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaationa ja selkeyttää Akatemian tehtävämäärittelyä. Toimintaympäristön muuttuessa nopeasti ja muutosten ollessa monimutkaisia, nojaa päätöksenteko aiempaa vahvemmin tutkittuun tietoon. Tämä taas edellyttää taustalleen vahvaa ja avoimesti saatavilla olevaa tietopohjaa sekä tiivistä yhteistyötä eri hallinnonalojen, tieteenalojen ja korkeakoulusektoreiden toimijoiden välillä. Kuten hallituksen perusteluissa todetaan: *Tieteidenvälisyyttä ja ilmiöpohjaisuutta on tuettava nykyistä paremmin ja tieteen uudistumiskyky on varmistettava kehittämistyössä.* Näihin syihin nojaten Laurea tukee hallituksen esitystä seuraavin huomautuksin:

Kuten hallituksen esityksen perustelutekstissä todetaan, *Suomen Akatemia on Suomen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmässä vakiintuneen aseman saavuttanut opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle sijoittuva tutkimuksen rahoittaja, jolla on myös muita kansallisia ja kansainvälisiä tiede- ja tutkimuspolitiikan tehtäviä.* Laurea pitää Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta tärkeänä korostaa Suomen Akatemian roolia suomalaisessa tutkimus- ja innovaatiojärjestelmässä sekä järjestelmän kansainvälisen vuorovaikutuksen edistäjänä.

Perustelutekstissä todetaan edelleen, että *kansallisesti tarvitaan vahvaa toimijaa avointen toimintatapojen edistämiseksi tutkimus- ja innovaatiojärjestelmässä.* Kansallisen roolin rinnalla Suomen Akatemian merkitystä avoimuuden kansainvälisenä suunnannäyttäjänä ja vaikuttajana tulisi korostaa. Vaikuttaminen Euroopan Unionin tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan rahoitukseen ja pelisääntöihin on kansallisen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän kaikkien toimijoiden etu.



Esityksen mukaan Suomen Akatemian (Laki Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta 2§) tehtävänä on:

- 1) *edistää tieteellistä tutkimusta ja tutkimusedellytyksiä sekä niiden hyödyntämistä rahoittamalla niitä ja osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön*

Laurea esittää harkittavaksi ensimmäisen tehtävän alleviivatun osan muotoilua aktiivisempaan muotoon. Esimerkiksi näin: [SA] *edistää tieteellistä tutkimusta ja tutkimusedellytyksiä sekä niiden hyödyntämistä rahoittamalla niitä ja vaikuttamalla kansainvälisen yhteistyöhön edellytyksiin.*

Perustelu: Suomen Akatemia on käytännössä Euroopan Unionin tiede- ja innovaatiopolitiikan sekä tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman keskeinen vaikuttaja ja tärkeä edelläkävijä. Suuntaamalla kansallista rahoitusta sekä vaikuttamalla Euroopan tutkimusneuvoston (European Research Council, ERC) ja Euroopan innovaationeuvoston (European Innovation Council Pilot, EIC) toimintaan Suomen Akatemia luo suomalaisille uusia mahdollisuuksia menestyä kansainvälisessä kilpailussa ja yhteistyössä.

- 2) *toimia asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa*
- 3) *suorittaa muut asiantuntijatehtävät, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.*

#### Tieteelliset toimikunnat

Esityksen mukaan: *Akatemiassa on valtioneuvoston asetuksella säädettävät tieteelliset toimikunnat, joiden tehtävänä on 2 § mukaisesti myöntää rahoitusta tieteelliseen tutkimukseen ja tutkimusedellytysten kehittämiseen sekä niiden hyödyntämiseen, seurata rahoituksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, suunnitella tutkimuksen rahoitus- ja muuta edistämistoimintaa yhdessä Akatemian muiden toimielinten kanssa, sekä muulla tavoin toimia siten kuin johtosäännössä tarkemmin määrätään.*

Kuten lakiesityksen perusteluissa todetaan, nopea toimintaympäristön muutos sekä yhteiskunnallisten haasteiden ratkaiseminen perustuvat monitieteiseen ja tieteidenväliseen tutkimukseen sekä avoimiin toimintatapoihin. Näistä syistä Laurea tukee tieteellisten toimikuntien määrän rajaamista kolmeen (*biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen toimikunta, kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunta sekä luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunta*). Laurea tukee myös esitettyä joustavaa toimikuntarakennetta, joka sekin vastaisi tieteen ja tutkimuksen muuttuviin tarpeisiin.

Laurea pitää hyvänä esitystä, jonka mukaan toimikunnissa tulee olla monipuolinen ja korkeatasoinen tieteellinen asiantuntemus. Lisäksi Laurea korostaa, että toimikuntien



tieteellisen asiantuntemuksen tulisi kattaa monipuolisesti tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän eri tutkimustoimijat.

Lakiesityksen viidennessä pykälässä todetaan: *Ennen toimikuntien asettamista on kuultava yliopistoja, keskeisiä valtion tutkimuslaitoksia, tutkimus- ja kehittämistyötä edustavia viranomaisia ja yhteisöjä, keskeisiä tieteellisiä seuroja ja tiedeakatemiaita.* Tieteellisten toimikuntien uusi tehtävä ja rakenne edellyttävät laajapohjaista ja syvällistä asiantuntemusta tutkimusedellytysten kehittämisestä ja hyödyntämisestä. Tästä syystä Laurea painottaa, että ennen toimikuntien asettamista myös ammattikorkeakouluja tulee kuulla. Lisäksi Suomen Akatemian toiminnassa on huomioitava ammattikorkeakoulujen lakisääteinen tutkimustehtävä. Laurea pitää erittäin tärkeänä paitsi toimikuntien ehdokasasettelun avoimuutta myös sitä, että toimikuntiin ja hakemusten arviointiin nimetään ammattikorkeakoulujen ansioituneita aktiivitutkijoita.

Lausunnolla Laurea haluaa korostaa ammattikorkeakoulujen kykyä parantaa kansallisen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän tuloksellisuutta, tutkimusrahoituksen vaikuttavuutta ja tutkimustulosten välitöntä hyödynnettävyyttä yhteiskunnassa.

Vantaalla, 15. joulukuuta 2017

Laurea-ammattikorkeakoulu Oy

Jouni Koski  
Rehtori, toimitusjohtaja